

Το τέλος του Ζλατάν

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Κατά το πρωί, ενώ άντρες και αρχηγοί κοιμούνταν ακόμα,

παρουσιάστηκε ο Αποστόλης. Ήταν κατάκοπος και ζήτησε ένα κουπάκι δυνατό καφέ.

- Δεν πρέπει να κοιμηθώ, είπε, και πέφτω από τον ύπνο!

- Τον βρήκες; ρώτησε ο Βασίλης, που τον βοηθούσε να ξεκουμπώσει το αντερί του, να ξεπλύνει τις σκόνες του προσώπου και του λαιμού του και να δροσιστεί.

Ο Αποστόλης σήκωσε τα φρύδια του αρνητικά.

- Είχε φύγει, αποκρίθηκε. Μπήκε στον Βάλτο. Φοβάται. Θέλει να τραβήξει για τη Βουλγαρία. Μα τον πήρα καταπόδι. Όπου πήγε, πήγα κι εγώ, τάχα πως με στέλνει ο Κασάπτσε να του μιλήσω. Μα στο μεταξύ είχα μάθει πως σκοτώθηκε ο Κασάπτσε.

- Σκοτώθηκε; Πού; αναφώνησε τρέμοντας από συγκίνηση ο Τυλιγάδης.

- Στο Ξηροβούνι, κοντά στη Δόλιανη. Τον σκότωσε ο καπετάν Σεραφείμ.

- Έδωσε μάχη;

- Ναι! Έφευγε κι αυτός σαν τον Κάιν, που λέγει η κυρία Ηλέκτρα, και τον πρόφθασε ο καπετάν Σεραφείμ κι έγινε μακελειό. Με το χέρι του τον σκότωσε ο καπετάνιος!

- Και τον είδες τον Ζλατάν; ρώτησε σκοτεινός ο Βασίλης.

- Όχι. Δε μ' άφησαν να μπω στην καλύβα όπου κοιμούνταν. Φοβάται και φυλάγεται. Μα ξέρω πού είναι. Πάγω, σα θες, κυρ Βασίλη. Να πάμε όμως αμέσως, μη μας φύγει, γιατί από τη μια καλύβα περνά στην άλλη. Τέτοιο φόβο έχει να μην τον πιάσουμε!

Ο Περικλής είχε σηκωθεί και πλησίασε τρικλίζοντας.

- Θα 'ρθω κι εγώ μαζί σου, Βασίλη!... είπε. Μα ο Βασίλης τρόμαξε σαν τον αντίκρισε.

- Εσύ είσαι άρρωστος, κύριε Περικλή! Πρέπει να φύγεις για τις Κάτω Καλύβες! αναφώνησε.

- Δεν έχω τίποτα, αποκρίθηκε ο Περικλής. Θα έλθω μαζί σου!

Μα ήταν σταχτής, το πρόσωπο σα συσπασμένο, τα μάτια βουλιαγμένα.

- Δε σε παίρνω, είπε συγχυσμένος ο Βασίλης. Να μείνεις και ν' αναπαυθείς! Εσύ θα πέσεις στον δρόμο!

- Δώσ' μου και μένα έναν καφέ, κακοκοιμήθηκα τη νύχτα, μουρμούρισε ο Περικλής.

Μα ο Αποστόλης τραβούσε τον Βασίλη από το μανίκι.

- Αν είναι να πάμε, να πάμε αμέσως, του ψιθύρισε. Σε μια ώρα θα είναι αργά, θα έχει πετάξει το πουλί!

- Να φύγουμε ευθύς, είπε ο Βασίλης. Καπετάν Τυλιγάδη, δώσ' μου ένα σου παιδί...

- Εγώ! αναφώνησε ο Περικλής, που τον ακολούθησε έξω στο πάτωμα.

Ο Βασίλης γύρισε, τον είδε πάλι, και αποφασιστικά, είπε:

- Είσαι πατριώτης και παλικάρι κύριε Περικλή! Μη μας εμποδίζεις στη δουλειά έψουμε με

Ο Καπετάν Άγρας με το σώμα του

قادرانه اغری دارنده

Περικλής δεν επέμεινε πια. Ταπεινωμένος, αναστατωμένος, μα νικημένος, τους κοίταζε που κατέβαιναν σε μια πλάβα, τον Βασίλη, τον Αποστόλη και τον γίγα Βαγγέλη, τον «Μακεδόνα», όπως τον έλεγε άλλοτε χαϊδευτικά ο καπετάν Άγρας, και γύριζαν δεξιά και χάνουνταν πίσω από τα καλάμια.

- Δυο πιστολιές απανωτές θα είναι το σύνθημα, αν θέλουμε βοήθεια, είχε πει ο Βασίλης του Τυλιγάδη φεύγοντας.

Κάθισε ο Περικλής στην άκρη του πατώματος και ακούμπησε στο χωματένιο οχύρωμα. Το κεφάλι του πονούσε, τα κόκαλά του επίσης, τα πόδια του έτρεμαν.

Αλήθεια, δεν ήταν για μάχη.

- Μα τι ντροπή, τι ντροπή! μουρμούρισε. Αν μ' έβλεπε ο παππούς μου!

Όρθιος μπροστά του, με τ' αυτιά ορθωμένα, τα ξυπνά του μάτια συμπονετικά στυλωμένα στα δικά του, τον κοίταζε ο Μάγκας. Και σα να ήθελε να τον χαϊδέψει, να τον παρηγορήσει, σήκωσε το ένα του πόδι και το ακούμπησε στο μανίκι του αφέντη του. Τον πήρε στην αγκαλιά του ο Περικλής κι έχωσε το πρόσωπό του στη γούνα του σκύλου.

- Μάγκα!... Μάγκα!... Πώς πονεί η ψυχή μου, μουρμούρισε έτοιμος να ξεσπάσει σε κλάματα.

Μα ξαφνικά, μ' έναν πήδο τού ξέφυγε ο Μάγκας κι έτρεξε στην άλλη γωνιά του πατώματος. Η τρίχα του είχε σηκωθεί αγριεμένη, και σιγογρύλιζε, ξεσκεπάζοντας τα σκυλόδοντά του, πνίγοντας θυμωμένα γαβγίσματα, το κεφάλι τεντωμένο, άγριος, κακός. Ο Περικλής πετάχθηκε στα πόδια του και τον ακολούθησε. Σκυμμένος κατά τη διεύθυνση που έδειχνε ο σκύλος, γύρευε να δει μες στα καλάμια.

- Τι είναι, Μάγκα; ρώτησε προστακτικά.

Ο σκύλος γύρισε γοργά, τον κοίταξε, ξανάστρεψε κατά τα καλάμια, και, γρυλίζοντας αδιάκοπα, έκανε να πηδήξει σε μια πλάβα δεμένη στον πάσσαλο του πατώματος.

- Εχθρός, Μάγκα; Εχθρός; ξαναρώτησε ο Περικλής.

Σα να κατάλαβε ο σκύλος, γύρισε, τον ξανακοίταξε και πηδήξε στην πλάβα. Χωρίς δισταγμό δρασκέλισε το πάτωμα και ο Περικλής κι έλυσε το μονόξυλο.

Ένας αντάρτης το είδε κι έσκυψε πάνω από τ' οχύρωμα.

- Πού πας; ρώτησε.

- Κάτι μυρίζει ο σκύλος μου· πάγω να δω, αποκρίθηκε ο Περικλής.

Και βουτώντας το πλασί, κατεύθυνε την πλάβα του κατά τα καλάμια, στο αντίθετο μέρος, απ' όπου είχε γυρίσει ο Βασίλης με τους συντρόφους του. Μπροστά, στην πλώρη, ο Μάγκας, όλο και πιο αγριεμένος, γρύλιζε, γρύλιζε, έκανε να ριχθεί στο νερό, παρέσερνε τον αφέντη του και τον οδηγούσε συνάμα. Ακολουθώντας τις κινήσεις του σκύλου, γύρισε ο Περικλής το μονόξυλο σ' ένα μονοπάτι πίσω από την Κούγκα. Ο Μάγκας, ερεθισμένος φριχτά, έκανε πάλι να

ο γάβγισμα, με τη μύτη γυρισμένη κατά λής, όρθιος, είχε πιάσει το περίστροφό τήγοντας το πλατσί του, έσπρωχne το το μονοπάτι.

Μια πλάβα έφευγε μπροστά του γοργά,

κατά το ανατολικό μέρος της Λίμνης. Μέσα ήταν δυο άντρες, ένας πλαβαδόρος, ο Χρίστοφ Μπόζαν, κι ένας κοκκινότριχος, που σκυφτός, φοβισμένος, ερευνούσε ολόγυρα. «...Ο Ζλατάν;...»

Δυο κάννες αντίκρυ του πλάγιασαν, με τη μπούκα πάνω του. Πρόφθασε ο Περικλής να τραβήξει δυο σφαίρες κατά τον κοκκινότριχο και να δει δυο φωτιές μπροστά του και συνάμα αντιλήφθηκε ένα ούρλιαγμα γοερό. Πρόφθασε ακόμα να συλλογιστεί:

– Ο Μάγκας φωνάζει... Ο παππούς μου όμως μ' εγκρίνει...

Κλονίστηκε στα πόδια του, έγειρε, και παράσυρε το μονόξυλο που αναποδογύρισε. Και τα νερά της Λίμνης έκλεισαν από πάνω του. Η βουλγάρικη πλάβα είχε

σταματήσει διστακτική. Ο Χρίστοφ Μπόζαν, με το πλατσί στο χέρι, έστεκε στην πρύμη τρομαγμένος.

- Εμπρός να τραβήξω ή πίσω στις καλύβες μας; ρώτησε.

- Εμπρός! Να προφθάσουμε να βγούμε στη σκάλα μας !

- Δες, δες, Ζλατάν, τον σκύλο, διέκοψε χαμηλόφωνα ο Μπόζαν. Βουτά, ξαναβουτά... λες και θέλει να τον βγάλει!

Άλλο ούρλιασμα του Μάγκα ξέσχισε τον αέρα. Ο Ζλατάν έριξε μια ματιά στον σκύλο.

- Τράβα, κάλλιο, πίσω στις καλύβες, πριν να μας προκάνουν εδώ! πρόσταξε. Βιάσου! Θ' άκουσαν τις τουφεκίες στην Κούγκα... και οι φωνές του σκύλου θα τους οδηγήσουν... θα μας κόψουν τον δρόμο!

Βιαστικά έκανε πίσω τώρα η βουλγάρικη πλάβα, έφευγε, διωγμένη θα 'λεγες από τα σπαραχτικά ουρλιάσματα του Μάγκα, που ανέβαινε ν' αναπνεύσει στην επιφάνεια και ξαναβουτούσε στα βαθιά νερά.

- Τυχερός ήσουν και γλίτωσες πάλι, βοεβόδα μου! είπε ο πλαβαδόρος, που έμπηγε βιαστικά και με ορμή το κοντάρι του στον πάτο.

Ο Ζλατάν έδενε το ματωμένο μπράτσο του με το σκισμένο μανίκι του.

- Τι τυχερός, που με πήραν και οι δυο σφαίρες; έκανε. Μωρέ μάτι όμως!... Αν ήμουν γυρισμένος καταπρόσωπο, μ' έπαιρνε στην καρδιά!

- Γι' αυτό σου λέγω πως είσαι τυχερός. Σε πήραν οι σφαίρες στο ψαχνό, δεν έσπασαν κόκαλο, αφού κουνάς το χέρι...

Μια βλαστήμια του έκοψε τον λόγο. Τρομαγμένος γύρισε ο πλαβαδόρος και αντίκρισε μια άλλη πλάβα, που έρχονταν από τις βουλγάρικες καλύβες και ξεπρόβαλε από ένα μονοπάτι μπροστά τους. Άρπαξε το τουφέκι του. Μα ήταν πια αργά. Δυο τουφεκίες ακούστηκαν και ο Χρίστοφ Μπόζαν σωριάστηκε στο βάθος της βάρκας. Ο Ζλατάν έκανε να πιάσει το πλατσί. Με μια ματιά μέτρησε την απόσταση που τον χώριζε από την άλλη πλάβα - κατάλαβε πως είναι χαμένος. Έσπρωξε το μονόξυλο και πήδησε στα ρηχά νερά.

Μα από την άλλη πλάβα τον είχε προλάβει ο Βασίλης. Πήδηξε κι εκείνος στο νερό, και βουτώντας ως τη μέση του έκοψε τον δρόμο. Οι δυο άντρες πιάστηκαν χέρια με χέρια. Το μίσος δεκαπλασίαζε τη δύναμη του Βασίλη, που έσφιγγε τον άλλο από

τον λαιμό. Ο Ζλατάν έβγαλε το μαχαίρι του και χτύπησε. Μα ο πόνος της πληγής του τον παραλούσε, το μαχαίρι του αστόχησε, πήρε τον Βασίλη ξώδεσμα στον ώμο. Με όλο του το βάρος τον γονάτισε ο Βασίλης μες στα νερά, του πήρε το μαχαίρι από τα τρεμάμενα δάχτυλά του και, πιάνοντάς τον από τα μαλλιά, του έγγειρε με ορμή πίσω το κεφάλι.

- Με ξέρεις, Ζλατάν, κακούργε; Με αναγνωρίζεις, χασάπη; του είπε σφυριχτά από μέσα από τα σφιγμένα του δόντια. Τινάχτηκε απελπισμένα ο Ζλατάν, γυρεύοντας να βγει από τα τσιγκέλια των χεριών του. Μια μαχαιριά του άνοιξε τον λαιμό, μια κορμό. Έπεσε μες στα νερά, που

Ο Βαγγέλης και ο Αποστόλης

είχαν δει από μέσα από την πλάβα τους όλη την άγρια σκηνή, χωρίς να προφθάσουν να βοηθήσουν. Σαν άραξαν την πλάβα τους στις λαπατιές όπου κείτονταν ο πεθαμένος Ζλατάν, σήκωσε τα μάτια του ο Βασίλης, τους είδε, κοίταξε τα ματωμένα χέρια του και τα βούτηξε στο νερό. Κάτι έκανε να πει. Μα τα χείλια του ήταν ξερά. Καμιά λέξη δε βγήκε. Από μακριά, ένα ούρλιασμα έσχισε τον αέρα, σκέπασε το βούισμα της Λίμνης. Ο Βασίλης ανατρίχιασε.

- Δεν είναι τίποτα, είπε ο Βαγγέλης καθησυχαστικά. Σκύλος ουρλιάζει.
- Είναι η φωνή του Μάγκα, είπε ανήσυχα ο Αποστόλης. Και ουρλιάζει στον θάνατο!
- Μυρίστηκε τι γίνεται δω, είπε πάλι ο Βαγγέλης.

Άλλο ούρλιασμα ακούστηκε, και τρίτο, πιο σιγανό, πιο θλιμμένο. Ο Βασίλης ανορθώθηκε.

- Πού ήταν ο Μάγκας; ρώτησε.

-Τον αφήσαμε στην Κούγκα, αποκρίθηκε ο Βαγγέλης.

- Η φωνή δεν έρχεται από την Κούγκα, έρχεται από το Γρουνάντερο!... είπε ο Αποστόλης.

Έσκυψε απότομα ο Βασίλης, σήκωσε τον πεθαμένο Ζλατάν και τον πέταξε σα σακί στο βάθος της βουλγάρικης πλάβας, όπου κείτονταν ο Χρίστοφ Μπόζαν. Ύστερα, με τις ίδιες απότομες κινήσεις, μπήκε στην άλλη πλάβα, πλάγι στον Βαγγέλη και στον Αποστόλη.

-Τράβα εσύ τα κουφάρια, είπε του Βαγγέλη. Ο Αποστόλης κι εγώ κωπηλατούμε. Και πάμε να δούμε.

Μα τα ουρλιάσματα είχαν σωπάσει. Ο Αποστόλης ήξερε όλα τα μονοπάτια, από τον καιρό που είχε μείνει στην Κούγκα με τον Άγρα· και χωρίς δισταγμό και πασπατέματα οδήγησε την πλάβα τους στο Γρουνάντερο. Μα καθώς ξεμπαρκάρισε στη μάνα, βρέθηκε ανάμεσα σε στολίσκο από μονόξυλα. Παραπέρα, σε μιαν πλάβα, είδε τον καπετάν Τυλιγάδη, που κάτι γύρευε στο βάθος του νερού. Τον είδε και ο Βασίλης και φώναξε:

- Τυλιγάδη! Τι τρέχει;

Ανασηκώθηκε ο Τυλιγάδης, σκοτισμένος, αγέλαστος.

- Ένα δυστύχημα, είπε βαρύθυμα.

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%baltos_24_%